

**Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ "Ужгородський національний університет"
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права**

**КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ
І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

Ужгород - 2019

Бадида А.Ю., Туряниця В.В., Лемак В.В. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Навчально-методичний комплекс. Ужгород: Вид-во юридичного факультету УжНУ, 2019. 26 с.

Затверджено рішенням кафедри теорії та історії держави і права ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Протокол № 10 від 24 квітня 2019 р.

Рекомендовано до друку науково-методичною комісією юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».
Протокол № 5 від 15 травня 2019 р.

Автори:

Бадида Андріанна Юріївна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права ДВНЗ "Ужгородський національний університет".

Туряниця Вікторія Василівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права ДВНЗ "Ужгородський національний університет".

Лемак Василь Васильович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, професор кафедри теорії та історії держави і права ДВНЗ "Ужгородський національний університет"

Рецензенти:

Булеца Сибіла Богданівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Горінецький Йосип Іванович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права та процесу юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ЗМІСТ

Навчальний план	4
Робоча програма курсу	5
Плани семінарських занять для студентів 3 курсу.....	9
Перелік рішень ЄСПЛ до всіх тем	11
Типові контрольні питання.....	13
Контрольні тестові завдання	23

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
дисципліни "Конвенція про захист прав людини та основоположних
свобод" (в год.)

I семестр	лекцій	семінарів	сам. роб.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1			
1. Предмет і джерела навчальної дисципліни	2	-	4
2. Загальна характеристика Конвенції. Методи тлумачення ЄСПЛ Конвенції	-	2	4
3. Базові доктрини ЄСПЛ щодо понять Конвенції	2	2	
4. Преамбула. Стаття 1 і 2.	-	2	4
5. Стаття 3 і 4 Конвенції.	2	2	-
6. Стаття 5 і 6 Конвенції	2	2	
7. Стаття 7, 8, 9, 10 Конвенції	2	-	
8. Стаття 11, 12, 13, 14 Конвенції	2	-	
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №2			
9. Перший протокол	2	-	
10. Протоколи №4 і 7	2	-	
11. Європейський Суд з прав людини. Юрисдикція	2	2	4
12. Прийнятність індивідуальних заяв	-	4	-
13. Структура рішення ЄСПЛ. Обґрунтування	-	4	
14. Рішення ЄСПЛ щодо України. Пілотні рішення.	2	4	4
Всього за семестр	20	24	
Всього за навчальний рік	20	24	-

Робоча програма

курсу "Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод"

1. Загальна характеристика Ради Європи і системи Конвенції. Конвенція - особливий міжнародний договір про права людини. Конвенція й інші міжнародні договори. Права людини: поняття в глобальному світі. Співвідношення системи Конвенції і системи захисту прав людини в Європейському Союзі. Особливості Європейського Суду з прав людини (Страсбург) та його практики.

Історія ЄСПЛ. Поняття "закону". Його якість і передбачуваність. "Дел ріо Прада проти Іспанії" (2013 р.). "Скополла проти Італії" (2012 р.).

Методи тлумачення ЄСПЛ. Доктрина розсуду (дискреції) держави. "Паррілло проти Італії" (2015 р.).

Тест на пропорційність державного втручання. "Nada проти Швейцарії" (2012 р.).

Структура Конвенції: первинний текст і протоколи. Позитивні обов'язки держави і відступ від зобов'язань за статтею 15.

2. Преамбула Конвенції. Зв'язок Конвенції із Загальною декларацією прав людини. Поняття: верховенство права, залежність миру і справедливості від прав людини, дієва політична демократія, спільне розуміння прав і свобод людини, забезпечення колективного гарантування певних прав.

3. Зміст статті 1 Конвенції. Поняття "кожного", "юрисдикція Високої Договірної сторони, права і свободи, визначені в розділі I Конвенції. Практика ЄСПЛ.

Юрисдикція держави в контексті статті 1 Конвенції. Принципи, встановлені його практикою стосовно презумпції територіальної юрисдикції. "Sargsyan проти Азербайджану" (2015 р.). Обмеження презумпції територіальною юрисдикції внаслідок окупації частини території.

Відповідальність держави за межами території. Мінімальний рівень прав жителів окупованої території. "Кіпр проти Туреччини" (2001 р.)

4. Право на життя (стаття 2). Абсолютний характер права на життя. Доктрина ефективного розслідування (процесуальний аспект статті 2). "Мокану проти Румунії" (2014 р.) Позитивні обов'язки держави за статтею 2.

Право на життя і евтаназія. Справа "Ламперт проти Франції" (2015 р.).

Позитивний обов'язок "вживати належних кроків для захисту життя тих, хто перебуває під їхньою юрисдикцією". "Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpeanu проти Румунії" (2014 р.). Зобов'язання забезпечити відповідне законодавство щодо охорони здоров'я. "Арская проти України" (2014 р.).

Ненадання медичної допомоги пацієнту внаслідок відсутності доступу до фінансових коштів. Момент часу, коли починається право на життя. «Мехмет Шентюрк та Бекір Шентюрк проти Турецької Республіки» (2013 р.).

Протокол №6 (заборона смертної кари, винятки щодо війни і неминучої загрози війни). Пункт 2 статті 3 Конвенції.

Протокол №13 (2002 р.) - останній крок до заборони смертної кари без винятків. Заборона відхилень за статтею 15.

5. Заборона катування (стаття 3).

Поняття катування. "Белоусов проти України" (2013 р.). Нелюдське або таке, що принижує гідність поводження. Нелюдське або таке, що принижує гідність покарання. Критерій доведеності "поза розумним сумнівом". «А.В. проти України» (2015 р.). Доктрина мінімального ступеня жорстокості. "Буїд проти Бельгії" (2015 р.). Умови тримання під вартою і стаття 3. "Невмержицький проти України" (2005 р.).

Психологічний вплив і стаття 3 Конвенції. "Ель-Масрі проти колишньої Югославської Республіки Македонія" (2005 р.).

6. Заборона рабства і примусової праці (стаття 4).

Поняття "підневільного стану", "примусової чи обов'язкової праці". "Ранцев проти Кіпру та Росії" (2010 р.). Поняття "рабство" і "домашнє рабство". "Сільяден проти Франції" (2005 р.). Робота (служба), яка не охоплюється поняттям "примусова чи обов'язкова праця" (п.3 статті 4).

7. Право на свободу і особисту недоторканість (стаття 5).

Випадки, коли особу може бути позбавлено свободи (п.1 статті 5).

Права заарештованого (п.2 статті 5). Права заарештованого або затриманого за обґрунтованої підозри у вчиненні кримінального правопорушення (п.3 статті 5).

Право затриманого або заарештованого ініціювати перевірку судом законності затримання або арешту (п.4 статті 5). Право на відшкодування для потерпілого від порушення статті 5 Конвенції.

Мета статті 5 - захист особи від свавілля. "Белозоров проти України та Росії" (2015 р.). Строки ув'язнення. "Del Río Prada проти Іспанії" (2013 р.). "Мейджі проти Сполученого Королівства" (2015 р.).

Блокування поліцією групи людей і п.1 статті 5 Конвенції. "Аустін проти Сполученого Королівства" (2012 р.). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-118423>.

8. Право на справедливий суд (стаття 6).

Поняття суду. Спроможність вирішити "спір щодо прав та обов'язків цивільного характеру". Критерії Ескелінена щодо державних службовців. "Бака проти Угорщини" (2016 р.). "Олександр Волков проти України" (2013 р.).

Кримінально-правовий аспект п.1 статті 6 Конвенції. "Джеват Соїсал проти Туреччини" (2014 р.). Поняття розумного строку розгляду. "Петер проти Німеччини" (2014 р.) Поняття справедливого судового розгляду. Поняття незалежного і безстороннього суду. Критерії незалежності і безсторонності суду. Суб'єктивний і об'єктивний тести. "Олюджич проти Хорватії" (2009 р.). Обмеження для преси і публіки до залу засідань.

Презумпція невинуватості (п.2 статті 6). "Аллен проти Сполученого Королівства" (2013 р.). Вплив публічних заяв у ЗМІ щодо "винуватості" особи. "Довженко проти України" (2012 р.). Мінімальні права обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення (п.3 статті 6).

9. Принцип "ніякого покарання без закону" (п.1 статті 7). Поняття "кримінальне правопорушення". Поняття закону. Поняття "суворіше покарання". "Del Río Prada проти Іспанії" (2013 р.).

Принцип ретроспективності більш м'якого кримінального закону. "Скополла проти Італії" (2012 р.). Кримінальні правопорушення відповідно до загальних принципів права, визнаних цивілізованими націями (п.2 статті 7). "Кононов проти Латвії" (2010 р.). "Мактуф і Демянович проти Боснії і Герцеговини" (2013).

10. Право на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8).

Поняття "приватного життя" «С. проти Бельгії» (1996 р.). "С. і Марпер проти Сполученого Королівства" (2008 р.).

Поняття "сімейного життя". "Назаренко проти Росії" (2015 р.).

Право на самовизначення особи в контексті статті 8 Конвенції. "У.У. проти Туреччини" (2015 р.). Захист від таємного стеження за особою. Поняття житла і кореспонденції. "Класс та інші проти Німеччини" (1978 р.).

Посилений захист конфіденційності у відносинах адвокат-клієнт. Приватне спілкування. "Michaud проти Франції" (2013 р.)

11. Свобода думки совісті і релігії (стаття 9). Поняття "релігії", свободи совісті, переконань.

Релігійний одяг. «S.A.S. проти Франції» (2014 р.)

Негативні права статті 9 Конвенції ("посвідчення" релігійної приналежності). "Sinan Işık проти Туреччини" (2010 р.).

12. Свобода вираження поглядів (стаття 10).

Обсяг свободи вираження поглядів. Обмеження на здійснення свободи вираження поглядів. "Паломо Санчез проти Іспанії" (2011 р.).

Свобода самовираження користувачів "Інтернет" і захист репутації. "Delfi AS проти Естонії" (2015 р.).

Свобода слова і заборона платної політичної реклами. "Animal Defenders International проти Сполученого Королівства" (2013 р.)

Принципи щодо права на одержання закритої інформації. "Угорський Гельсінський Комітет проти Угорщини" (2016 р.)

13. Свобода зібрань та об'єднання (стаття 11).

Поняття "мирного зібрання". Поняття свободи об'єднання.

Свобода зібрань і захист демократії. "Петропавлоскіс проти Латвії" (2015 р.).

Завчасне повідомлення про мирне зібрання. "Веренцов проти України" (2013 р.)

Право на профспілку для державних службовців. Право на колективні переговори. "Демір і Байкара проти Туреччини" (2008 р.)

Політичні партії і захист демократії. "Партія добробуту (Refah Partisi), Ербакан, Казан та Текдаль проти Туреччини" (2001 р.)

14. Право на шлюб (стаття 12).

Суб'єкти права на шлюб. "Шалк і Копф проти Австрії" (2010 р.)

15. **Право на ефективний засіб юридичного захисту** (стаття 13). Поняття "ефективного засобу правового захисту в національному органі". "Гебремендін проти Франції" (2007 р.).

Зв'язок "ефективності" юридичних засобів захисту і правила їх "вичерпання" згідно статті 35 Конвенції. "Мокану та інші проти Румунії" (2014 р.)

16. **Заборона дискримінації (стаття 14)**. Протокол №12 до Конвенції (заборона дискримінації за будь-якою ознакою). "Сейдич і Фінци проти Боснії і Герцеговини" (2009 р.).

Відступ від зобов'язань за Конвенцією (стаття 15). Обмеження політичної діяльності іноземців (стаття 16). Заборона зловживання правами (стаття 17). Межі застосування обмежень прав (стаття 18).

17. **Перший протокол (1952 р.)**. Право на власність. Право на освіту. Право на вільні вибори.

18. **Інші протоколи до Конвенції**.

Протокол №4 (1963 р.). Заборона ув'язнення за борг. Свобода пересування. Заборона вислання громадян. Заборона колективного вислання іноземців. Заборона колективного вислання іноземців.

Протокол № 7 (1984 р.). Процедурні гарантії, що стосуються вислання іноземців. Право на оскарження у кримінальних справах. Винятки для незначних правопорушень. Відшкодування в разі незаконного засудження. Право не бути притягненим до суду або покараним двічі. Рівноправність кожного з подружжя.

19. **Європейський Суд з прав людини**. Кількість суддів, посадові критерії, вибори судді ЄСПЛ. Строк повноважень судді ЄСПЛ. Структура ЄСПЛ (палати і Велика палата). Повноваження Великої палати.

Юрисдикція ЄСПЛ. Міждержавні справи. Індивідуальні заяви.

20. **Суб'єкти подання індивідуальної заяви**.

Умови прийнятності (стаття 35). Поняття "вичерпання всіх національних засобів правового захисту". Строки подання. Індивідуальні заяви, які не розглядаються ЄСПЛ (п.2 статті 35). Індивідуальні заяви, які оголошуються неприйнятними (п.3 статті 35). Несумісність заяви з положеннями Конвенції. Явна необгрунтованість заяви. Наявність суттєвої шкоди, завданої заявнику.

Підстави для вилучення справи з реєстру (стаття 37). Дружнє врегулювання (стаття 39). Слухання у відкритому засіданні. Справедлива сатисфакція (стаття 41).

21. **Остаточні рішення ЄСПЛ (стаття 44)**. Умотивованість рішень у справі. Консультативні висновки ЄСПЛ.

Рішення ЄСПЛ щодо України. Пілотні рішення ЄСПЛ.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

з дисципліни

Тема 1.

Базові доктрини ЄСПЛ щодо понять Конвенції (2 год)

План.

1. Поняття "закона". Його якість і передбачуваність. "Дел ріо Прада проти Іспанії" (2013 р.). "Скополла проти Італії" (2012 р.).
2. Методи тлумачення ЄСПЛ. Еволюційне тлумачення.
3. Доктрина розсуду (дискреції) держави. "Паррілло проти Італії" (2015 р.).
4. Тест на оцінку державного втручання. "Nada проти Швейцарії" (2012 р.): а) встановлено законом; б) мета; в) необхідно в демократичному суспільстві.

Література:

Рішення ЄСПЛ (див. Перелік рішень ЄСПЛ до всіх тем)

Тема 2.

Прийнятність індивідуальних заяв (4 год)

План.

1. Юрисдикція ЄСПЛ.
2. Суб'єкти подання індивідуальних заяв.
3. Умови прийнятності. Поняття "вичерпання всіх національних засобів правового захисту".
4. Індивідуальні заяви, які не розглядаються ЄСПЛ (п.2 статті 35). Індивідуальні заяви, які оголошуються неприйнятними (п.3 статті 35).
5. Несумісність заяви з положеннями Конвенції. Явна необґрунтованість заяви. Наявність суттєвої шкоди, завданої заявнику.
6. Підстави для вилучення справи з реєстру (стаття 37). Дружне врегулювання (стаття 39). Справедлива сатисфакція (стаття 41).

Література:

Практичний посібник щодо прийнятності. URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_UKR.pdf

Посібники Європейського суду з прав людини щодо застосування окремих статей Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/04041CB11A2E814EC2257F9900411906](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/04041CB11A2E814EC2257F9900411906).

(UKR) ECHR - COURTalks-disCOURs, Прийнятність заяви (Ukrainian version)/Відео. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=I8u4D8a84fk>

Тема 3.

Структура і обґрунтування рішення ЄСПЛ (4 год).

План

1. Остаточні рішення ЄСПЛ (стаття 44). Загальні вимоги умотивованості рішень у справі. Консультативні висновки ЄСПЛ.
2. Аргументація з питання факту в рішеннях ЄСПЛ.
3. Аргументація з питання права в рішеннях ЄСПЛ:
 - а) міжнародне право і Конвенція;
 - б) національні конституції і Конвенція;

- в) порівняльно-правовий аналіз в рішенні Суду;
- г) власне прецедентне право. Принципи практики ЄСПЛ з окремих питань.

Література: Рішення ЄСПЛ (див. Перелік рішень ЄСПЛ до всіх тем).

Тема 4.

Пілотні рішення ЄСПЛ щодо України (4 год)

План

1. Загальне поняття пілотного рішення.
2. Основні проблеми:
 - а) невиконання судових рішень (стаття 6) - Рішення у справі "Юрій Миколайович Іванов проти України" (2009 р.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_479/print1495521813584849.
 - б) жорстоке поводження з особами, які трималися під вартою (стаття 3) - Рішення у справі «Каверзін проти України» (2012 р.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_851/print1495521813584849.
 - в) законність тримання під вартою (стаття 5) - Рішення у справі "Харченко проти України" (2011 р.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_662/print1495521813584849

Література:

1. Пілотні рішення. Суть і процедура ухвалення. URL: <http://www.uaa.org.ua/forum/SKG.pdf/>
2. Гончаренко О. А. Правова природа "пілотних рішень" Європейського суду з прав людини. *Форум права*. 2012. № 4. С. 243-249. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
3. Мелешевич А. А. Порівняльний аналіз пілотних рішень Європейського Суду з прав людини щодо України та Росії. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2012. Т. 129. С. 32-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAun_2012_129_10.
4. Данічева К. П. Європейський суд з прав людини та Україна: огляд пілотних рішень. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право*. 2016. вип. 22. С. 70-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPR_2016_22_17.
5. Севостьянова Н. І. Процедура прийняття пілотних рішень в Європейському суді з прав людини. *Правова держава*. 2010. № 12. С. 375-380. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2010_12_64.

Типові контрольні питання з навчальної дисципліни

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Рим, 1950). Сфера дії Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
2. Додаткові протоколи до Конвенції, їх зміст та наслідки прийняття.
3. Обов'язки держав, які впливають з Конвенції. Позитивні та негативні зобов'язання держави-сторони Конвенції.
4. Право на справедливий суд (пункт 1 статті 6). Доступ до суду.
5. Незалежність і безсторонність суду, встановленого законом. Об'єктивний та суб'єктивний критерії безсторонності.
6. Справедливий розгляд справи. Змагальність сторін у процесі. Вмотивованість рішень національного суду.
7. Порядок і фактична можливість оскарження судового рішення. Додержання вимоги публічності розгляду.
8. Критерії "розумного строку". Складність справи. Поведінка заявників і компетентних органів. Важливість справи для конкретної особи. Справи, що підлягають якнайшвидшому розгляду. Нерозглянуті справи.
9. Зобов'язання держави організувати належне відправлення правосуддя. "Явна помилка" національного суду у контексті пункту 1 ст. 6 Конвенції.
10. Сумісність з практикою Європейського суду з прав людини способу тлумачення та застосування національного законодавства.
11. Виправданість втручання у права, гарантовані статтями 8-11 Конвенції.
12. Вимоги до "закону". Якість закону. Чіткість та передбачуваність законодавства.
13. Відсутність в законодавстві необхідних гарантій від свавілля як незаконність втручання. Легітимна мета. Необхідність в демократичному суспільстві. Дотримання принципу пропорційності.
14. Право на ефективний засіб правового захисту (стаття 13). Доступність засобу юридичного захисту. Ефективність засобу правового захисту. Право на відшкодування за порушене право.
15. Заборона дискримінації (стаття 14). Загальні принципи застосування статті 14, сфера її дії. Автономність гарантії. Дискримінаційне поводження, його види. Протокол № 12 до Конвенції, його положення та сфера дії.
16. Відступ від зобов'язань під час надзвичайної ситуації (стаття 15). Надзвичайні ситуації. Воєнний стан.
17. Юрисдикція та завдання Європейського суду з прав людини. Статті 19 та 32 Конвенції.
18. Суб'єкти звернення до Європейського суду з прав людини. Умови прийнятності заяви. Неприйнятність заяви. Статті 33-35 Конвенції.
19. Види рішень Європейського суду з прав людини. Юридичні наслідки винесеного Європейським судом рішення. Виконання рішення.

20. Закон України “Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини”. Обов’язкова сила рішень Європейського суду з прав людини та їх виконання.

Перелік рішень ЄСПЛ до всіх тем

1. Рішення у справі "Sargsyan проти Азербайджану" (2015 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-163042>.
2. Рішення у справі "Кіпр проти Туреччини" (2001 р.). URL: <https://rm.coe.int/16806b5964>.
3. Рішення у справі "Мокану проти Румунії" від 17 вересня 2014 р. URL: [file:///C:/Users/www/Downloads/CASE%20OF%20MOCANU%20AND%20OTHERS%20v.%20ROMANIA%20-%20\[Ukrainian%20Translation\]%20by%20OSCE%20Ukraine.pdf](file:///C:/Users/www/Downloads/CASE%20OF%20MOCANU%20AND%20OTHERS%20v.%20ROMANIA%20-%20[Ukrainian%20Translation]%20by%20OSCE%20Ukraine.pdf).
4. Рішення у справі "Ламперт проти Франції" від 5 червня 2015 р. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-163011>.
5. Рішення у справі Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpreanu проти Румунії (2014 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-150981>.
6. Рішення у справі "Арская проти України" (2014 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-170553>.
7. Рішення у справі «Мехмет Шентюрк та Бекір Шентюрк проти Турецької Республіки» (2013 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-145422>.
8. Рішення у справі «А.В. проти України» (2015 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-171840>.
9. Рішення у справі "Буїд проти Бельгії" (2015 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-163019>.
10. Рішення у справі "Белоусов проти України" (2013 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-171896>.
11. Рішення у справі "Невмержицький проти України" (2005 р.). URL: [file:///C:/Users/www/Downloads/CASE%20OF%20NEVMERZHITSKY%20v.%20UKRAINE%20-%20\[Ukrainian%20Translation\]%20by%20OSCE%20Ukraine.pdf](file:///C:/Users/www/Downloads/CASE%20OF%20NEVMERZHITSKY%20v.%20UKRAINE%20-%20[Ukrainian%20Translation]%20by%20OSCE%20Ukraine.pdf)
12. Рішення у справі "Род проти Данії" (2005 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-125288>.
13. Рішення у справі "Ель-Масрі проти колишньої Югославської Республіки Македонія" (2012 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-126853>.
14. Рішення у справі "Ранцев проти Кіпру та Росії" (2010 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117743>.
15. Рішення у справі "Сільяден проти Франції" (2005 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-125490>.
16. Рішення у справі "Белозоров проти Росії і України" (2015 р.) URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-171895>.
17. Рішення у справі "Del Río Prada проти Іспанії" (2013 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-144743>.
18. Рішення у справі "Мейджі проти Сполученого Королівства" (2015 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-163015>.

19. Рішення у справі "Анатолій Руденко проти України" (2014 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-171853>.
20. Рішення у справі "Nada проти Швейцарії" (2012 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-126846>.
21. Рішення у справі "Станєв проти Болгарії" (2012 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117791>.
22. Рішення у справі "Аустін проти Сполученого королівства" (2012 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-118423>.
23. Рішення у справі "Олюджич проти Хорватії" (2009 р.). URL: file:///C:/Users/www/Downloads/vvsu_2011_1_6.pdf.
24. Рішення у справі "Бака проти Угорщини" (2016 р.). URL: <https://rm.coe.int/16806b51c7>.
25. Рішення у справі "Джеват Сойсал проти Туреччини" (2014 р.). URL: [file:///C:/Users/www/Downloads/CASE%20OF%20CEVAT%20SOYSAL%20v.%20TURKEY%20-%20\[Ukrainian%20Translation\]%20by%20OSCE%20Ukraine.pdf](file:///C:/Users/www/Downloads/CASE%20OF%20CEVAT%20SOYSAL%20v.%20TURKEY%20-%20[Ukrainian%20Translation]%20by%20OSCE%20Ukraine.pdf).
26. Рішення у справі «Allen проти Сполученого Королівства» (2013 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-140636>.
27. Рішення у справі "Довженко проти України" (2012 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-174579>.
28. Рішення у справі "Петер проти Німеччини" (2014 р.). URL: [file:///C:/Users/www/Downloads/CASE%20OF%20PETER%20v.%20GERMANY%20-%20\[Ukrainian%20Translation\]%20by%20OSCE%20Ukraine.pdf](file:///C:/Users/www/Downloads/CASE%20OF%20PETER%20v.%20GERMANY%20-%20[Ukrainian%20Translation]%20by%20OSCE%20Ukraine.pdf).
29. Рішення у справі "Олександр Волков проти України" (2013 р.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_947/print1479463969762414.
30. Рішення у справі "Del Río Prada проти Іспанії" (2013 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-144743>.
31. Рішення у справі "Кононов проти Латвії" (2010 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-126158>.
32. Рішення у справі "Мактуф і Демянович проти Боснії і Герцеговини" (2013). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-140637>
33. Рішення у справі "Скополла проти Італії" (2012 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-126165>].
34. Рішення у справі "С. і Марпер проти Сполученого Королівства" (2008 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117631>.
35. Рішення у справі "Назаренко проти Росії" (2015 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-163005>.
36. Рішення у справі "У.У. проти Туреччини" (2015 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-159535>.
37. Рішення у справі "Паррілло проти Італії" (2015 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-163029>.
38. Рішення у справі "Класс та інші проти Німеччини" (1978 р.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/980_093/print1495368034761326.
39. Рішення у справі "Michaud проти Франції" (2013 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-126862>.

40. Рішення у справі «S.A.S. проти Франції» (2014 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-150987>.
41. Рішення у справі "Паломо Санчез проти Іспанії" (2011 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117716>.
42. Рішення у справі "Delfi AS проти Естонії" (2015 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-163043>.
43. Рішення у справі "Animal Defenders International проти Сполученого Королівства" (2013 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-138851>.
44. Рішення у справі "Угорський Гельсінський Комітет проти Угорщини" (2016 р.). URL: <https://dostup.pravda.com.ua/digest/publications/tsedem-pereklav-rishennia-yespl-iz-dostupu-do-informatsii-tekst>.
45. Рішення у справі "Петропавлоскіс проти Латвії" (2015 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-159528>.
46. Рішення у справі "Веренцов проти України" (2013 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-172042>.
47. Рішення у справі «Демір і Байкара проти Туреччини» (2008 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117601>.
48. Рішення у справі "Партія добробуту (Refah Partisi), Ербакан, Казан та Текдаль проти Туреччини" (2001 р.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/980_046
49. Рішення у справі «Schalk and Kopf проти Австрії» (2010 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117694>.
50. Рішення у справі "Гебремендін проти Франції" (2007 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117570>.
51. Рішення у справі "Сейдич і Фінци проти Боснії і Герцеговини" (2009 р.). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117680>.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО УСЬОГО КУРСУ

Дроздов О., Дроздова О. Актуальні питання права на вільне одержання інформації (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини). *Право України*. 2017. № 2. С.152-164.

Панкевич О. Захист права на приватність: динаміка світоглядно-методологічних основ (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини). *Право України*. 2017. № 4. С.66-75.

Рабінович С.П., Панкевич О.З. Тест на недискримінацію в практиці Європейського суду з прав людини: оцінювальні аспекти. *Право України*. 2017. № 4. С. 97-107.

Гончаров В. Ex tunc v. Ex nunc: проблема дії в часі судових рішень прецедентного характеру у практиці Європейського суду з прав людини. *Право України*. 2017. №4. С. 76-85.

Дудаш Т. Особливості аргументування рішень Європейського суду з прав людини (до характеристики методологічних під'їздів). *Право України*. 2017. №4. 86-96.

Добрянський С. Приєднання Європейського Союзу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: доцільність, проблеми та перспективи. *Право України*. 2017. № 4. С. 117-125.

Білак М. Подвійні стандарти застосування Конвенції про захист прав і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини судами України. *Право України*. 2018. № 2. С. 170-184.

Сакара Н. Право на доступ до правосуддя у цивільних справах: правові позиції Європейського суду з прав людини та національний контекст. *Право України*. 2018. № 10. С. 64-85.

Щербанюк О. Індивідуальна конституційна скарга як засіб забезпечення конституційної демократії. *Право України*. 2018. № 12. С. 77-91.

Мішина Н. Конституційна скарга та індивідуальна заява до Європейського суду з прав людини як юридичні гарантії прав людини в Україні. *Право України*. 2018. № 12. С. 178-196.

КОНТРОЛЬНІ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

В який строк з моменту набуття рішенням Європейського суду з прав людини статусу остаточного, стягувачеві виплачується державою відшкодування?

Громадянин С. звернувся до Верховного Суду України із заявою про перегляд судових рішень у його справі з підстави встановлення Європейським судом з прав людини (далі - ЄСПЛ) порушення Конвенції з прав людини та основоположних свобод. При цьому С. не додав до заяви копію відповідного рішення ЄСПЛ, але подав клопотання про її витребування від Урядового уповноваженого у справах ЄСПЛ. Яке рішення має винести суд за результатами розгляду такого клопотання?

До якого висновку дійшов Європейський суд з прав людини щодо вимоги до кандидата в члени державного законодавчого органу про надання відповідної дійсної інформації про свою зайнятість та належність до політичної партії?

ЄСПЛ ухвалив на користь громадянки України Ф. рішення, яким встановив порушення п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при вирішенні її справи Вищим адміністративним судом України. Протягом якого строку Ф. має звернутись до Верховного Суду України із заявою про перегляд рішення національного суду?

За якої умови Європейський суд з прав людини в рішенні "Васильєв проти України" зауважує, що виконання рішень суду щодо стягнення грошових коштів, в яких відповідачем є державні органи, можливо виконати?

Заявник близько 13 років працював на шахті. Згідно з Гірничим законом України заявник мав бути звільнений від сплати за електроенергію та газ, а ця вартість має погашатися за рахунок шахти. Державне підприємство та місцеві комунальні постачальники газу й опалення відмовили у задоволенні його вимог тільки тому, що не існувало механізму відшкодування цих витрат. Такий механізм не був запроваджений протягом чотирьох років, не зважаючи на те, що сам Гірничий закон передбачав його впровадження протягом чотирьох місяців. До якого висновку приходить Європейський суд з прав людини по даній справі відносно дій держави?

Заявнику рішенням національних судів було відмовлено в задоволенні позову до свого колишнього роботодавця – Управління державної пожежної охорони УМВС України в Полтавській області щодо сплати заборгованості у виплаті грошового забезпечення, аргументуючи відсутністю у Державному бюджеті грошей на виплату зазначеної допомоги. До якого висновку дійшов Європейський суд з прав людини щодо дій державних органів в даній справі?

Заявниця, яка оскаржувала відмову відділу реєстрації актів цивільного стану в задоволенні заяви про зміну її по батькові з "Володимирівна" на "Юріївна" до національних судів, було відмовлено в задоволенні позову. До якого висновку дійшов Європейський суд з прав людини у рішенні "Гарнага проти України" в даній справі щодо дій органів державної влади?

Заявниця звернулася з позовом до виконавчого комітету міської ради, щодо негативного впливу від використання дороги по її вулиці як автомагістралі та вимагаючи вказаний комітет переселити родину заявниці і виплатити відшкодування збитків, завданих функціонуванням автомагістралі. Національні суди відхилили позов як необґрунтований, оскільки заявниця не довела, що саме з вини вказаного виконавчого комітету було порушено її права. До якого висновку дійшов Європейський суд з прав людини в даній справі?

Ким, у відповідності до практики Європейського суду з прав людини, має здійснюватися ефективний контроль щодо втручання органів виконавчої влади у права осіб в контексті реалізації верховенства права?

На виконання рішення національного суду щодо виплати податковою інспекцією заявнику надлишково сплаченої суми прибуткового податку було відкрито виконавче провадження. Виконати рішення суду не виявлялось за можливе протягом 4 років, оскільки податкова інспекція не є стороною виконавчого провадження за рішеннями, де боржником є держава. Яке право, на думку Європейського суду з прав людини, було порушено в даній справі?

На кому при розгляді справи у Європейському суді з прав людини лежить обов'язок доведення того, що засіб національного юридичного захисту був ефективним, доступним як теоретично, так і практично у відповідний час?

Національні суди 1991 року та 2001 року відмовилися розглядати скарги Заявника на дії міської ради у 1975 році щодо незаконного відібрання частини земельної ділянки на якій був розташований його будинок. Суд встановив, що фактично заявник оскаржує рішення міської ради 1975 року, і, таким чином, його скарга не підвладна судам, оскільки він не вичерпав позасудові засоби захисту, які були доступні у 1975 році. До якого висновку дійшов Європейський суд з прав людини в даній справі?

Національні суди відхиливши позовну заяву Заявника (громадської організації) щодо ненадання Конституційним судом інформації про подану членом парламенту до суду заяву, зазначили, що запитувана інформація, містить особисті дані, які не підлягають оприлюдненню. До якої правової позиції дійшов Європейський суд з прав людини по відношенню до даної справи?

Національні суди, відмовляючи Заявникам в адміністративному позові до органів державної влади про відшкодування шкоди щодо позбавлення їх права власності на майно у зв'язку з терористичними

актами, що не дало змоги їм повернутися у власне житло через небезпеку, зазначили, що Заявники покинули своє село у зв'язку з терористичними актами самостійно, а не на прохання чи за вказівкою адміністрації. Яке право є порушеним в даній справі у відповідності до сталої практики Європейського суду з прав людини?

Національні суди, відмовляючи Заявнику в адміністративному позові до органів безпеки Держави про визнання незаконним його обмеження займатися трудовою діяльністю, зазначили що на заявника поширюється поняття "колишнього співробітника Комітету державної безпеки", передбачене Законом. До якого висновку дійшов Європейський суд з прав людини щодо дій державних органів в даній справі?

Постановою національного суду зобов'язано прокуратуру надати заявникові копії певних документів із матеріалів кримінальної справи. Постанова набрала чинності того ж дня, але виконана не була. В-подальшому, Судом касаційної інстанції було задоволено адміністративний позов Заявника до районної прокуратури, судів районного суду та до Державного казначейства України про усунення перешкод виконанню постанови щодо надання заявникові копії певних документів із матеріалів кримінальної справи та видати їх заявникові. Яке право Європейський суд з прав людини вважає порушеним в даній справі?

Право власності на землю, на якій побудовано кінотеатр, є предметом спору між спадкоємцями приватної особи К.Н. та Державою. Заявник орендував кінотеатр у спадкоємців К.Н. у 1978 році. 1988 року місцеві органи влади ухвалили постанову про позбавлення заявника права на володіння кінотеатром, мотивуючи це тим, що він незаконно утримує державну власність, і про передання його місцевій раді. 1989 року Національний суд скасував цю постанову, місцеві органи відмовляються виконати рішення національного суду. До якого висновку дійшов Європейський суд з прав людини в даній справі?

Про яку поведінку державних службовців громадяни мають можливість повідомляти компетентних посадових осіб держави в контексті реалізації принципу верховенства права на думку Європейського суду з прав людини?

Рішенням Вищого арбітражного суду України, яким задоволено позов Заявника до міської та районної рад міста, зобов'язано відповідачів передати йому ділянку землі у 22 гектари, вказану у плані державних резервних земель міської ради міста, міську раду було зобов'язано видати заявникові акт постійного користування зазначеною ділянкою землі. Голова виконавчої служби на виконання рішення суду склав протокол, у якому було засвідчено відсутність державних резервних земель сільськогосподарського призначення, та закрив виконавче провадження. До якого висновку дійшов Європейський суд з прав людини щодо дій органів державної влади?

Рішеннями національних судів Заявнику, який є інвалідом війни та перебував у черзі на першочергове отримання житла від держави, було відмовлено в задоволенні позову до міської ради про зобов'язання відповідача забезпечити його житлом в першочерговому порядку. У цій справі Заявник не зобов'язував державні органи надати йому конкретну квартиру, а забезпечити його будь-яким житловим приміщенням, яке відповідає вимогам національного законодавства. Яке ключове питання в даній справі визначає Європейський суд з прав людини?

Скільки часу надається заявнику для подачі індивідуальної скарги до Європейського суду з прав людини?

Станом на 1 липня 2012 року Заявник, після виходу на пенсію, працював на посаді державного службовця. У відповідності до змін до Закону про пенсії 2013 року, виплата пенсії за віком, чії бенефіціари одночасно обіймають визначені посади у державному секторі, зупинена на термін їх зайнятості. Це обмеження не стосується тих, хто під час отримання пенсії за віком, працює у приватному секторі. 2 липня 2013 року виплату пенсії заявника було припинено. До якого висновку дійшов Європейський суд з прав людини в даній справі?

У Заявника до Європейського суду з прав людини, який є фізичною особою-підприємцем та зареєстрований платником єдиного (уніфікованого) податку при ввезенні товарів на митну територію України, митними органами вимагалось сплатити податок на додану вартість. Заявник звернувся з позовом до митного органу та місцевого управління Державного казначейства, вимагаючи повернення сплаченого ПДВ і стверджуючи, що його діяльність підпадала під дію спрощеної системи оподаткування. Яке право на думку Європейського суду з прав людини було порушено державними органами? За яких умов Європейський суд з прав людини визнає прийнятним позбавлення виборчих прав?

У рішенні Європейського суду з прав людини "Костянтин Маркін проти Росії" розглядалося питання не надання чоловіку, військовослужбовцю права на відпустку по догляду за дитиною, хоча жінкам військовослужбовцям надання такої відпустки було передбачено. Яке право Європейський з прав людини вважає порушеним даній справі?

У якому випадку, на думку Європейського суду з прав людини, засоби юридичного захисту особи в національному органі є "ефективними"?

Хто у відповідності до практики Європейського суду з прав людини володіє частиною суверенної влади держави?

Чи можна вважати згідно із практикою Європейського суду з прав людини дотриманням «справедливої рівноваги» між загальним інтересом суспільства та захистом основних прав конкретної особи конфіскацію за порушення митних правил в контексті українського законодавства у заявника автомобіля, використовуваного ним за довіреністю?

Чим повинно бути забезпечено будь-яке втручання державного органу у право на мирне володіння майном у відповідності до усталеної практики Європейського суду з прав людини?

Що вимагається визначити Європейським судом з прав людини при оцінці "необхідності в демократичному суспільстві" щодо втручання державних органів у право вільно пересуватися і вільно вибирати місце проживання?

Що відноситься до сфери дії статті 3 Першого протоколу до Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод?

Що відповідно до практики Європейського суду з прав людини повинно визначати національне законодавство відносно повноважень органів влади для того, щоб забезпечувати громадянам той мінімальний рівень захисту, на який вони мають право згідно з принципом верховенства права в демократичному суспільстві?

Що забезпечують вільні вибори з розумною періодичністю шляхом таємного голосування, які зобов'язуються проводити Високі Договірні Сторони в контексті статті 3 Першого протоколу до Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод?

Що НЕ відноситься до обмежень, які можуть бути встановлені на здійснення права вільно пересуватися і вільно вибирати місце проживання в межах території будь-якої держави, яке гарантується ст. 2 Четвертого Протоколу до Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод?

Що означає "будь-якого втручання органу влади у мирне володіння майном у відповідності до сталої практики Європейського суду з прав людини, як найважливішої вимоги статті 1 Першого протоколу Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод?"

Що у відповідності до практики Європейського суду з прав людини підпадає під поняття "умов, які забезпечать вільне волевиявлення народу при обранні законодавчої влади" в контексті статті 3 Першого протоколу до Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод?

Як співвідносяться Європейський Суд з прав людини та Суд Європейського Союзу?

Яке з формулювань належить до мінімальних вимог ефективності розслідування за практикою Європейського Суду з прав людини?

Який із перелічених елементів НЕ тлумачиться Європейським судом з прав людини, як структурний елемент "права на справедливий суд"?

Який критерій в контексті тлумачення терміна "державна служба" запровадив Європейський суд з прав людини, заснований на характері обов'язків державного службовця та його відповідальності?

Який суб'єкт може бути відповідачем у Європейському суді з прав людини згідно з Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод?

Яким НЕ має бути засіб юридичного захисту в національному органі, для того щоб він був ефективним з точки зору Європейського суду з прав людини?

Яким чином Європейський суд з прав людини вважає за необхідне тлумачити поняття національний парламент в контексті статті 3 Першого протоколу до Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод?

Яким чином ЄСПЛ у справі "Христов проти України" від 19.02.2009 року тлумачить принцип юридичної визначеності як одного з аспектів прояву принципу верховенства права?

Яким шляхом Високі Договірні Сторони Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод зобов'язуються проводити вибори з розумною періодичністю в умовах, які забезпечують вільне вираження думки народу у виборі законодавчого органу?

Які дії повинен здійснити український суд у разі виявлення в судовому процесі мовної розбіжності між оригінальними текстами рішення чи ухвали Європейського суду з прав людини?

Які критерії оцінки правомірного і допустимого втручання держави в право власності, вироблені у практиці Європейського суду з прав людини?

"Заявницю, співробітницю відділу актів цивільного стану в лондонському бюро (адміністративному окрузі), після набрання чинності в 2005 р. закону Сполученого Королівства «Акт про цивільні партнерства», яким запроваджена церемонія цивільного одруження гомосексуальних пар, було сповіщено роботодавцем, що відтепер вона повинна буде здійснювати такі церемонії. Будучи переконаною християнкою, заявниця вважала, що будь-яка дія, що припускає визнання гомосексуалізму, несумісна з її переконаннями, і їй було дозволено неофіційно домовлятися з колегами щодо обміну роботи таким чином, щоб вона не проводила церемонії реєстрації цивільних одностатевих партнерств. Після відмови заявниці підписати зміни до трудового договору, які мали зобов'язати її здійснювати церемонії цивільного одруження гомосексуальних пар, заявницю було переведено на іншу посаду. Кінцевим рішенням національного суду було постановлено, що з моменту призначення заявниці реєстратором цивільних партнерств роботодавець не лише мав право, а й був зобов'язаний вимагати від неї проведення реєстрації цивільних партнерств. Яка позиція Європейського суду з прав людини?"

Авіакомпанія-роботодавець обмежила відкрите носіння релігійного символу - хрестика - її співробітником, посиляючись на єдину політику компанії, і поставила питання про продовження трудових відносин із співробітником у залежність від виконання такого обмеження. Національний суд (суд з трудових спорів) Держави-відповідача відмовив заявнику у припиненні непрямої дискримінації щодо сповідання

свої релігії і виплаті компенсації за спричинену шкоду. Якими Європейський суд з прав людини визнав такі дії держави-відповідача?

Батьки звернулися до суду із позовом про визнання порушеним їх права на навчання дитини регіональною мовою. Як Європейський суд з прав людини підійшов до розгляду даної справи у відповідності до загальноновизнаних критеріїв права на освіту?

Від яких фактичних обставин справи залежить чи є місце конкретного проживання "житло", яке давало б підстави для захисту у відповідності до п. 1 ст. 8 Європейської конвенції захисту прав людини та основоположних свобод?

Відповідно до яких переконань Держава при виконанні будь-яких функцій, узятих нею на себе в галузі освіти і навчання, поважає право батьків забезпечувати освіту і навчання у відповідності до ст. 2 Першого протоколу до Європейської конвенції захисту прав людини та основоположних свобод?

Втручання у право особи на свободу вираження поглядів становитиме порушення статті 10 Конвенції, якщо воно не підпадатиме під одне з виключень, встановлених пунктом 2 статті 10 Конвенції. Відповідно Суд має по черзі розглянути, чи було втручання у цій справі "встановлено законом", чи переслідувало воно ціль/цілі, яка/які є легітимними відповідно до пункту 2 статті 10, та чи було воно "необхідним у демократичному суспільстві" задля досягнення зазначеної мети. Як визначає Європейський суд з прав людини визначає поняття "необхідний" у розумінні пункту 2 статті 10 Конвенції?

Державою-відповідачем було відмовлено заявнику, доктору медичних наук, у визнанні тривалості його навчання за спеціалізацією за кордоном на тій підставі, що воно не відповідає вимогам законодавства. Яким чином Європейським судом з прав людини було кваліфіковано таку відмову держави-відповідача?

Для яких цілей (мети) НЕ відбувається обмеження права на свободу вираження поглядів у відповідності зі ст. 10 Європейської конвенції захисту прав людини та основоположних свобод?

До яких релігій застосовуються гарантії статті 9 Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод щодо свободи сповідувати свою релігію або переконання?

Європейський суд з прав людини, розглядаючи справу "Кривіцька та Кривіцький проти України" (№ 8863/06) 2 грудня 2010 року, установив порушення ст. 8 Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зазначивши, що в процесі прийняття рішення щодо права заявників на житло, останні були позбавлені процесуальних гарантій. Міжнародною судовою установою встановлено порушення національними судами прав заявників на житло, оскільки суди не надали адекватного обґрунтування для відхилення аргументів заявників стосовно застосування відповідного законодавства та не здійснили оцінку виселення в контексті пропорційності застосування такого заходу. Що повинні враховувати суди, розглядаючи справи цієї категорії?

За яких обов'язкових умов допускається обмеження права на свободу вираження поглядів, передбаченого ст.10 Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод?

Заявник-дочка батьків, які спільно проживали у державі-відповідачі, в якій законодавчо до 1996 року були заборонені розлучення, оскаржила неможливість бути спадкоємицею батьків через неможливість ними укладення шлюбу, пов'язану із заборобою розірвання шлюбу за законодавством цієї держави. До якого висновку Європейський суд з прав людини дійшов при вирішенні даної ситуації?

Заявники, сімейна пара іракського походження з трьома неповнолітніми дітьми, орендувала квартиру в м. Стокгольмі на підставі договору комерційного найму. Угода включала зобов'язання наймачів не встановлювати "зовнішню антену і подібне обладнання" і дотримуватися "порядку і добрих звичаїв". При вселенні заявники використовували існуючу супутникову антену для прийому телевізійних програм на арабській мові і фарсі. Після зміни домовласника їм було вказано демонтувати антену, а коли вони не виконали цієї вимоги, їх повідомили про розірвання договору. Незважаючи на те, що вони прибрали існуючу антену і замінили її мобільним пристроєм на підставці, яка висувалася через кухонне вікно, домовласник порушив проти них судовий розгляд і виселив наймачів з орендованого приміщення. Яке право було порушено у відповідності до практики Європейського суду з прав людини?

Заявники, які спільно проживали у країні, в якій законодавчо з 1937 по 1996 роки були заборонені розлучення, оскаржили неможливість розірвання шлюбу до

Європейського суду з прав людини. До якого висновку прийшов Європейський суд з прав людини в даному випадку?

Заявниця, яка походить з традиційної мусульманської сім'ї і вважає своїм релігійним обов'язком носити ісламську хустку, оскаржувала заборону на її носіння, встановлене університетськими правилами щодо одягу у вищому навчальному закладі. Яким чином Європейським судом з прав людини були визначені дії вищого навчального закладу у відповідності до Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод?:

Заявниця, яка працювала особистим помічником декана, скаржилася на те, що її телефонні розмови, електронне листування і використання Інтернету на робочому місці підлягали контролю за рішенням заступника декана з метою уникнення надмірного використання обладнання коледжу в особистих цілях. Яким чином Європейський суд з прав людини визначив такі дії коледжу?

Найважливішою вимогою статті 1 Першого протоколу до Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод є те, що будь-яке втручання органу влади у мирне володіння майном має бути законним. Що означає цей принцип у відповідності до практики Європейського суду з прав людини?

Національний суд надіслав запит і отримав з психіатричної лікарні конфіденційну інформацію про психічний стан і відповідне медичне лікування заявника. Ця інформація була в подальшому оприлюднена суддею сторонам та іншим особам, присутнім у відкритому судовому засіданні. Як відзначає Європейський суд з прав людини у рішенні "Пантелеєнко проти України" зберігання державними органами інформації про особисте життя людини, так і її використання?

Одним із основоположних аспектів верховенства права в контексті Преамбули до Європейської конвенції захисту прав людини та основоположних свобод є принцип юридичної визначеності. Що передбачає даний принцип у відповідності до практики Європейського суду з прав людини ?

Основною метою ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основних свобод є попередження свавільного захоплення власності, конфіскації, експропріації та інших порушень безперешкодного користування своїм майном. При цьому в своїх рішеннях Європейський суд з прав людини постійно вказує на необхідність дотримання справедливої рівноваги між інтересами суспільства та необхідністю дотримання фундаментальних прав окремої людини. Необхідність забезпечення такої рівноваги відображено в структурі статті 1. Що повинно бути дотримано під час позбавлення особи її власності?

Порушенням якої норми Європейської конвенції захисту прав людини та основоположних свобод Європейський суд з прав людини вважає тривале невиконання рішень, ухвалених на користь заявників, у зв'язку з чим заявники не мали ефективного національного засобу юридичного захисту, за допомогою якого вони могли б отримати відшкодування шкоди, завданої таким невиконанням?

Релігійна громада оскаржила рішення національних судів щодо припинення проведення богослужіння у храмі, який було визнано пам'яткою культурної спадщини. Чи порушує держава в даній ситуації права релігійної громади у відповідності до Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод?

У рішенні Європейського Суду з прав людини у справі "Лінгенс проти Австрії" (12/1984/84/131) (Страсбург, 08 липня 1986 року) зазначено, що свобода вираження поглядів, гарантована пунктом 1 статті 10 Конвенції, становить одну з основних підвалин демократичного суспільства й одну з принципових умов його розвитку та умов самореалізації кожної особи. Чого саме стосується свобода вираження за умови додержання пункту 2 статті 10 Конвенції?

У справі Салгусейро да Сільва Моута (Salgueiro da Silva Mouta) проти Португалії (1999), в якій заявник скаржився на те, що національні суди надали опіку над його донькою колишній дружині, а не йому, на тій підставі, що він жив спільно з чоловіком. Яке право Європейський суд з прав людини визнав порушенням в даній ситуації?

У справі "Федоренко проти України", заявник продав свій будинок Головному управлінню юстиції в Кіровоградській області. Згідно з договором купівлі-продажу продавець мав виплатити за будинок кошти в розмірі 35 000 грн. в два етапи: 5 та 30 000 грн. відповідно 1 травня та 1 вересня 1997 року. У договорі також зазначалося: "У випадку падіння валютного курсу гривні загальна сума, що підлягає сплаті, не може бути меншою за гривневий еквівалент 17 000 доларів США". Покупець своєчасно розрахунок за придбаний будинок не провів, а тим часом курс гривні відносно долара США значно знизився. В подальшому розрахунок все ж таки був проведений, проте не своєчасно. До яких висновків прийшов Європейський суд з прав людини за таких обставин?

Чи можна вважати дотриманням "справедливої рівноваги" між загальним інтересом суспільства та захистом основних прав конкретної особи за умови скасування постанови про присудження компенсації під час проведення конфіскації за порушення митних правил у заявника автомобіля, використовуваного ним за довіреністю у відповідності до рішення Європейського суду з прав людини "Христов проти України"?

Чим є свобода вираження поглядів та отримання інформації за позицією Європейського суду з прав людини ?

Що відповідно до встановленої практики Європейського суду з прав людини НЕ відноситься до "законного сподівання" на фактичне користування правом власності в сенсі статті 1 Протоколу № 1 Європейської конвенції захисту прав людини та основоположних свобод?

Що є визначальним ,на думку Європейського суду з прав людини, при вирішенні питання, чи було порушення ст. 10 Європейської конвенції захисту прав людини та основоположних свобод у справах щодо критики діяльності публічних осіб ?

Що відноситься до поняття "майно" у відповідності до статті 1 Протоколу 1 до Європейської конвенції захисту прав людини та основоположних свобод ?

Що розуміється під "пілотним рішенням" в практиці ЄСПЛ?

Що, відповідно до ст. 8 Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини, НЕ відноситься до поняття "сімейне життя"?

Як Європейський суд з прав людини кваліфікував відмову в реєстрації післяопераційного транссексуала батьком дитини, народженої партнеркою з використанням штучного запліднення за допомогою донора?

Як Європейський суд з прав людини тлумачить законність втручання держави у право власності ?

Як ЄСПЛ трактує поняття "відповідно до закону" у справі "Пантелеєнко проти України" від 29.06.2006 року

Яка зі статей Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод безпосередньо передбачає захист прав юридичних осіб?

Яка умова втручання держави щодо права на свободу вираження поглядів, яке гарантується ч.2 ст. 10 Європейської конвенції прав людини та основоположних свобод НЕ відноситься до критерію "необхідності в демократичному суспільстві" ?

Яке право охоплюється ст. 8 Європейської конвенції захисту прав людини та основоположних свобод?

Який з наступних елементів є необхідним для застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод щодо прав та обов'язків цивільного характеру?

Який суб'єкт може бути відповідачем у Європейському суді з прав людини згідно з Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод?

Яким має бути втручання держави в здійснення права на свободу сповідувати свою релігію у відповідності до позиції, якої дотримується Європейський суд з прав людини?

Яким чином визначається категорія "неупередженість" в контексті ст. 6 Європейської конвенції захисту прав людини та основоположних свобод?

Яким чином Європейський суд з прав людини тлумачить питання про порушення права на шлюб одностатевих пар в контексті положення ст. 8 право на повагу до приватного і сімейного життя у сукупності з положенням ст. 12 Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод "чоловік і жінка, що досягли шлюбного віку, мають право на шлюб і створення сім'ї згідно з національними законами, які регулюють здійснення цього права" ?

Яким чином Європейський суд з прав людини тлумачить принцип "Належного врядування" в контексті статті 1 Першого Протоколу до Європейської конвенції захисту прав людини і основоположних свобод?

Яким чином ЄСПЛ у справі "Христов проти України" від 19.02.2009 року тлумачить принцип юридичної визначеності як одного з аспектів прояву принципу верховенства права?

Яким чином суддя, розглядаючи можливість перегляду справи у зв'язку з нововиявленими обставинами, визначає достатність підстав для такого перегляду відповідно до практики ЄСПЛ?

Які дії повинен здійснити український суд у разі виявлення в судовому процесі мовної розбіжності між оригінальними текстами рішення чи ухвали Європейського суду з прав людини?

Які засоби вираження поглядів визначаються за позицією Європейського суду з прав людини в розумінні ст. 10 Європейської конвенції захисту прав людини та основоположних свобод ?

Які критерії оцінювання заходів втручання з боку держави в право власності з метою встановлення дотримання принципу правомірного і допустимого втручання, сумісного з гарантіями ст. 1 Першого протоколу, передбачаються у практиці Європейського суду з прав людини?

Якого значення Європейський суд з прав людини надає поняттю "власності"?

В чому полягає відмінність між катуванням та нелюдським чи таким, що принижує гідність поведінням в розумінні Європейської конвенції з прав людини (ст.3)?

В чому полягає відмінність підневільного стану від примусової чи обов'язкової праці в розумінні ст. 4 Європейської конвенції з прав людини?

В чому полягає одна із основних правових позицій ЄСПЛ у ситуації, коли особу взято під варту в поліції здоровою, але на час звільнення з-під варти ця особа має ушкодження?

В який строк з моменту набуття рішенням Європейського суду з прав людини статусу остаточного, стягувачеві виплачується державою відшкодування?

В яких випадках Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод допускає обмеження права не бути підданому катуванню?

В яких випадках Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод допускає обмеження права не бути підданому нелюдському поведінню?

В якому випадку Європейський суд з прав людини сформулював позицію щодо порушення права на захист адвокатом?

В якому випадку позбавлення права на життя, не тягне за собою кримінальної відповідальності за ст.2 Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод?

В якому з документів міститься визначення катування і його ознак?

Якими є ознаки "нелюдського поведіння" (у відповідності з практикою Європейського суду з прав людини)?

В якому із випадків позбавлення життя буде розглядатися як таке, що вчинене на порушення ст.2 Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод ?

Визначте презумпцію невинуватості в розумінні ст. 6 Європейської конвенції з прав людини.

Визначте право на свободу та особисту недоторканність в розумінні ст. 5 Європейської конвенції з прав людини.

Вкажіть ознаку, яка відноситься до критеріїв визначення розумності строків кримінального провадження відповідно до практики Європейського суду з прав людини.

Громадянин І. був затриманий за підозрою у вчиненні умисного вбивства декількох осіб. Зважаючи на наявність достатніх підстав, які свідчили про ризик перешкоджання здійсненню правосуддя з боку

громадянина І., слідчий суддя обрав запобіжний захід у вигляді тримання під вартою строком на 60 днів. В процесі проведення слідчих дій з громадянином з метою одержати від нього визнання своєї вини у вчиненому злочині, слідчий застосовував фізичне насильство до громадянина І. Яке (які) з передбачених Європейською Конвенцією з прав людини прав порушено стосовно громадянина І.?

Громадянин України звернувся до Європейського суду з прав людини у зв'язку з неефективним здійсненням досудового розслідування вбивства його сина, що відбулося у результаті застосування сили. Яке з прав, передбачених Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, порушено?

За сукупністю яких ознак жорстоке поводження, згідно практики Європейського суду з прав людини, застосоване з метою отримання інформації, не розцінюється як катування?

За сукупністю яких принципів повинно бути проведене розслідування національними органами за фактом жорстокого поводження згідно практики Європейського суду з прав людини?

Іноземця І. було затримано на території України за запитом компетентного органу іноземної держави. Судом до нього було застосовано екстрадиційний арешт без ознайомлення зі змістом обвинувачення, за яке запитується видача та без надання можливості скористатися послугами перекладача в процесі судового розгляду питання про його видачу. Визначте яке (або всі, які, якщо їх декілька) з передбачених Європейською Конвенцією з прав людини прав порушено стосовно іноземця І.?

Кого ЄСПЛ вважає таким, що може порушити презумпцію невинуватості? Як на це питання відповів Європейський суд з прав людини?

Оперативні працівники поліції з метою примусити Х. зізнатися у крадіжці, одягли їй на голову поліетиленовий пакет та почали душити, бити по голові, обличчю, внаслідок чого вона кілька разів втрачала свідомість. Х. звернулася до Європейського суду з прав людини про визнання дій працівників поліції катуванням. Чи мають місце у даному випадку ознаки катування?

Проявом якого явища є відмова у наданні медичної допомоги особі, яка хвора на ВІЛ і туберкульоз, в умовах позбавлення волі. згідно практики Європейського суду з прав людини?

Сукупність яких факторів враховує Європейський суд при вирішенні питання про мінімальний рівень жорстокості заподіяних страждань?

Чому порушення п.1. ст. 5 ЄКПЛ, що було встановлено Європейським судом з прав людини у справі Харченко проти України 2011 р., було визнано таким, що має системний характер?

Що є головними ознаками катування згідно практики Європейського суду з прав людини?

Що не визнається примусовою працею в розумінні ст. 4 Європейської конвенції з прав людини?

Як Європейський суд з прав людини визначає поводження з людиною, яке було умисним, без певної мети, застосовувалося кілька годин поспіль та спричинило тілесні ушкодження?

Як ЄСПЛ трактує поняття "відповідно до закону" у справі "Пантелеєнко проти України" від 29.06.2006 року?

Як оцінив Європейський суд з прав людини ситуацію, коли був встановлений факт того, що заарештованому за підозрою в торгівлі наркотиками громадянину Я. було введено так званий "блювотний засіб", унаслідок чого з його тіла було вилучено пакет із наркотиками й на підставі цього доказу засуджено?

Яке визначення кримінального обвинувачення використовує Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) в цілях застосування положень Європейської конвенції з прав людини?

Яке з наведених визначень розкриває зміст поняття "покарання, що принижує гідність" згідно практики Європейського суду з прав людини?

Яким чином Європейським судом з прав людини був оцінений випадок, коли заарештована була згвалтована, піддана брутальному та принизливому поводженню з метою одержання інформації від неї та її родини (Aydın v. Turkey judgement of 25.09.1997, p. 83)?

Яким чином ЄСПЛ у справі "Христов проти України" від 19.02.2009 року тлумачить принцип юридичної визначеності як одного з аспектів прояву принципу верховенства права?

Які категорії справ, що вирішуються національними органами держав-учасниць Конвенції, можуть підпадати під автономне поняття "кримінальне обвинувачення" відповідно до практики Європейського суду з прав людини?

Які критерії відповідно до практики Європейського суду з прав людини мають вирішальне значення при визначенні характеру правопорушення як кримінального (такого, що належить до сфери кримінального обвинувачення)?

Які ознаки катування описані в Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання?

Які рішення Європейського Суду з прав людини є обов'язковими для Порушення якого права людини буде затримання особи за відсутності підстав чи обставин, що прямо визначені в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод?

Які форми зовнішнього вираження кримінального права відповідно до практики Європейського суду з прав людини розуміються під терміном "закон" ("law") в контексті ст. 7 Конвенції ("Ніякого покарання без закону")?

Якою головною ознакою катування відрізняється від інших форм "поганого поводження" у відповідності до практики Європейського суду з прав людини?

Вибірка взята з офіційного сайту ВККС України.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Відповідно до результатів засвоєння знань з предмету навчальної дисципліни студентам, які набрали від 60 до 100 балів, виставляються залік та екзамен без додаткового опитування за наведеною шкалою оцінювання. При цьому, студентам надається право покращити свій рейтинг під час складання заліку та екзамену.